

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 924 คน จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ บุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย จำนวน 464 คน และกลุ่มที่สอง คือ บุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน จำนวน 460 คน (ข้อมูลจากสำนักทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยพายัพ ณ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2555)

โดยในการศึกษาครั้งนี้ ในส่วนของบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัยที่มีจำนวนประชากรที่ศึกษาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 คน ได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ขณะที่บุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย ที่มีประชากรที่ศึกษามากกว่า 30 คน ขึ้นไป และบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุนได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สุ่มมาจากบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย และบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน จำนวน 521 คน โดยมีขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

กรณีบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย

ในส่วนของบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัยที่มีจำนวนประชากรที่จะศึกษาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ขณะที่บุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย ที่มีประชากรที่ศึกษาจำนวนมากกว่า 30 ขึ้นไป ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มดังนี้

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนี้ $n = N/(1+Ne^2)$ เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง N คือ จำนวนประชากร และ e คือ ค่าความคลาดเคลื่อน (ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดไว้ที่ 0.05)

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างสำหรับคณะวิชาที่มีประชากรที่ศึกษาจำนวนมากกว่า 30 ขึ้นไป โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ดังนี้

1. จำแนกบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย ออกเป็นแต่ละคณะวิชา/วิทยาลัย กำหนดจำนวนตามสัดส่วน
2. ในแต่ละคณะวิชา/วิทยาลัย จำแนกออกเป็นภาควิชา/สาขาวิชา กำหนดจำนวนตามสัดส่วน
3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามจำนวนที่กำหนด

โดยรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดคณะวิชา/วิทยาลัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนบุคลากรสังกัดคณะวิชา/วิทยาลัยที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามคณะวิชา/วิทยาลัย

ลำดับ	คณะวิชา/วิทยาลัย	จำนวนบุคลากรทั้งหมด (คน)	จำนวนบุคลากรที่ใช้ในการศึกษา (คน)	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน (ร้อยละ)
1.	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	20	20	16 (80.00%)
2.	คณะนิติศาสตร์	16	16	13 (81.25%)
3.	คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค	61	53	45(84.91%)
4.	คณะวิทยาศาสตร์	35	32	25(78.13%)
5.	คณะบัญชี การเงิน และการธนาคาร	30	30	26(86.67%)
6.	คณะบริหารธุรกิจ	50	45	33(73.33%)
7.	คณะนิเทศศาสตร์	23	23	21(91.30%)
8.	วิทยาลัยพระศรีสัทรนถ แมคกิลวารี	27	27	19(70.37%)
9.	คณะศิลปศาสตร์	45	40	31(77.50%)
10.	วิทยาลัยครุศิลป์	36	33	33(100%)
11.	คณะเภสัชศาสตร์	46	41	38(92.68%)
12.	คณะเศรษฐศาสตร์	6	6	6(100%)
13.	วิทยาลัยนานาชาติ	40	36	28(77.78%)
	รวม	435	402	334(83.08%)

กรณีบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน

1. การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ถ้าประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ ที่มีประชากร 500 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 222 คน (Yamane, 1967: 886-887 อ้างอิงจาก พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 284) ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงได้กำหนดขนาดตัวอย่างไว้ที่ 250 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ดังนี้

1. จำแนกบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน ออกเป็นฝ่ายต่างๆ กำหนดจำนวนตามสัดส่วน

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามจำนวนที่กำหนด

สำหรับกลุ่มบุคลากรสังกัดหน่วยงานสนับสนุน ได้รับแบบสอบถามคืน 187 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 74.80

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 6 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง อาทิ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง/ภาระหน้าที่ภายในคณะวิชา/วิทยาลัย/หน่วยงาน ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษานี้ มี 2 ฉบับ ฉบับแรกเป็นแบบทดสอบความรู้ สำหรับบุคลากรที่สังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย ส่วนฉบับที่สองเป็นแบบทดสอบความรู้ สำหรับบุคลากรที่สังกัดหน่วยงานสนับสนุน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ลักษณะแบบทดสอบ เป็นการวัดความสามารถด้านความรู้คิดเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร รายละเอียดที่สำคัญต่างๆ เกี่ยวกับเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

รูปแบบของแบบทดสอบ เป็นข้อสอบปรนัย แบบหลายตัวเลือก

วิธีการให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ส่วนข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

การให้ความหมายคะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการวัดระดับการรับรู้การคิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับประโยชน์ของระบบประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งความรู้ลึกที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนแนวโน้มของการกระทำตามความรู้ลึกของบุคคลที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่า องค์ประกอบด้านความรู้ลึก และองค์ประกอบด้านแนวโน้มของการแสดงออก ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่สนคตต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของจิริระภา นะแสและคณะ (2555) และแบบวัดเจตคติต่อการมีส่วนร่วม ของอมรพรรณ ประจันตวนิชย์ (2550)

รูปแบบของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

วิธีการให้คะแนน สำหรับข้อคำถามทางบวกผู้ที่ตอบจริงที่สุดได้ 6 คะแนน จริงได้ 5 คะแนน ค่อนข้างจริงได้ 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริงได้ 3 คะแนน ไม่จริง ได้ 2 คะแนนและไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบจะได้คะแนนในทางตรงกันข้ามกัน

การให้ความหมายคะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีความรู้ลึกที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่า

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการวัดระดับที่บุคลากรพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เพื่อให้มีความพร้อมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะวิชา/วิทยาลัย/หน่วยงาน และมหาวิทยาลัย จำแนกเป็น ความพร้อมด้านการวางแผน ความพร้อมด้านการดำเนินงาน ความพร้อมด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และความพร้อมด้านการปรับปรุงระบบ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของอมรพรรณ ประจันตวนิชย์ (2550)

รูปแบบของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

วิธีการให้คะแนน สำหรับข้อคำถามทางบวกผู้ที่ตอบจริงที่สุดได้ 6 คะแนน จริงได้ 5 คะแนน ค่อนข้างจริงได้ 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริงได้ 3 คะแนน ไม่จริง ได้ 2 คะแนนและไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบจะได้คะแนนในทางตรงกันข้ามกัน

การให้ความหมายคะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่ามีความพร้อมในการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่า

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนจากองค์กร

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการวัดระดับที่บุคคลได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในด้านต่างๆ จากมหาวิทยาลัย/คณะวิชา/วิทยาลัย/หน่วยงาน ที่เอื้ออำนวยให้สามารถดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์ เช่น การได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูล การได้รับการยอมรับ เป็นต้น การได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การได้รับข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น และการได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เช่น ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยจะสร้างขึ้นเอง

รูปแบบของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

วิธีการให้คะแนน สำหรับข้อคำถามทางบวกผู้ที่ตอบจริงที่สุดได้ 6 คะแนน จริงได้ 5 คะแนน ค่อนข้างจริงได้ 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริงได้ 3 คะแนน ไม่จริง ได้ 2 คะแนนและไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน ส่วนข้อคำถามทางลบจะได้คะแนนในทางตรงกันข้ามกัน

การให้ความหมายคะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าแสดงว่าได้รับการสนับสนุนจากองค์กรมากกว่าผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่า

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข ในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นการวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข ในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

รูปแบบของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการสร้างและตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัดแต่ละฉบับดังนี้

1. กำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแต่ละตัวแปร
2. สร้างตารางการกำหนดลักษณะเฉพาะ (Table of Specification) โดยจำแนกสัดส่วนของข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแต่ละตัวแปร

3. กำหนดรูปแบบข้อคำถามแล้วทำการสร้างข้อคำถามตามรูปแบบที่กำหนดไว้
4. นำเครื่องมือที่ได้ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน
5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไว้ (อรพินทร์ ชูชม. 2545:340) หลังจากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้
6. นำเครื่องมือวัดที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรมหาวิทยาลัยแพทย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 30 คน รวม จำนวน 60 คน
7. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
  - 7.1 การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
    - 7.1.1. การวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ (Item analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกดี (มีค่ามากกว่า .30 ขึ้นไป) และมีค่าความยากง่ายปานกลาง (.40-.60) ไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริง
    - 7.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือวัดด้วยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR 21 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson)
  - 7.2 การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและการได้รับการสนับสนุนจากองค์กร
    - 7.2.1 การวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ (Item analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกดี (มีค่ามากกว่า .30 ขึ้นไป) ไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริง
    - 7.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือวัดด้วยวิธีการหาค่าความสอดคล้องภายในด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค
8. ปรับปรุงแบบสอบถามจากฉบับทดลองเครื่องมือมาเป็นแบบสอบถามฉบับที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.3.1 ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารของหน่วยงานต่างๆ

3.3.2 เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลแล้ว ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดคณะวิชา/วิทยาลัย ผู้วิจัยที่สังกัดแต่ละคณะวิชา/วิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการประสานงานและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในคณะวิชา/วิทยาลัยของตนเอง ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดหน่วยงานสนับสนุนสำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยพายัพเป็นผู้ดำเนินการประสานงานและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าความเบ้ ความโด่ง และค่าสถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2. ใช้การทดสอบค่าที (t-test independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ในการเปรียบเทียบระดับของการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ความรู้ เจตคติ และความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามตัวแปรชีวสังคมภูมิหลัง

3. ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal structural models with latent variable) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล (Specification of the model) คณะผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าตัวแปรสาเหตุตัวใดบ้างที่ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตและตัวแปรแฝง โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นของโมเดลว่าความสัมพันธ์ของแบบจำลองทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear) เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก (Additive) และเป็นความสัมพันธ์ทางเดียว (Recursive model) ระหว่างตัวแปรภายนอก (Exogenous Variables) และตัวแปรภายใน (Endogenous Variables)

3.2 การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (Identification of the model) ผู้วิจัยใช้เงื่อนไขกฎที่ (t - rule) นั่นคือ จำนวนพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าจะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนสมาชิกในเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง โดยกฎที่ กล่าวว่

แบบจำลองจะระบุค่าได้พอดีเมื่อ $e \leq (\frac{1}{2}) (q+p) (q+p+1)$ และใช้กฎความสัมพันธ์ทางเดียว (Recursive rule) (Bollen, 1989: 103-104)

3.3 การประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล (Parameter estimation from the model) ผู้วิจัยใช้การประมาณค่าโดยวิธี ML (Maximum Likelihood) ซึ่งเป็นวิธีที่แพร่หลายที่สุด เนื่องจากมีความคงเส้นคงวา มีประสิทธิภาพและเป็นอิสระจากมาตรวัด (Bollen, 1989: 107-108)

3.4 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Goodness-of-fit measures) เพื่อศึกษาภาพรวมของโมเดลว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด ซึ่งคณะผู้วิจัยใช้ค่าสถิติในการตรวจสอบดังนี้ (Diamantopoulos & Siguaaw, 2000: 82-88 ; Kelloway, 1998: 27-28)

3.4.1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square statistics : χ^2) เป็นค่าสถิติทดสอบที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความสอดคล้องมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4.2. ค่า RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่สอดคล้องของโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร โดยค่า RMSEA ที่มีค่าต่ำกว่า 0.10 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องในระดับดี (Good fit) ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องในระดับดีมาก (Very good fit) ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.01 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องในระดับดีเยี่ยม (Outstanding fit) และถ้าค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องอย่างแท้จริง (Exact fit) (Hair & et. al, 1995: 662)

3.4.3. ค่า SRMR (Standardized root mean square residual) เป็นค่าเฉลี่ยของเศษที่เหลือจากการเปรียบเทียบค่าความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างกับค่าที่ประมาณจากค่าพารามิเตอร์ ซึ่งถ้าค่า SRMR มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4.4. ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness-of-fit index : GFI) ซึ่งเป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากแบบจำลองก่อนและหลังปรับโมเดลกับฟังก์ชันความสอดคล้องก่อนปรับโมเดล ค่า GFI มีค่ามากกว่า .90 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4.5. ดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adapted goodness-of-fit Index : AGFI) ซึ่งนำ GFI มาปรับแก้และคำนึงถึงขนาดตัวแปรและกลุ่มตัวอย่าง ถ้าค่า AGFI มากกว่า .90 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.4.6. ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต (Critical N: CN) เป็นค่าขนาดตัวอย่างที่ใช้ค่าไค-สแควร์ทดสอบข้อมูล ค่า CN สูงกว่าหรือเท่ากับ 200 ของกลุ่มตัวอย่างจะมีแนวโน้มว่าค่าไค-สแควร์ จะไม่มีนัยสำคัญ นั่นคือ ข้อมูลโมเดลที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Bollen, 1989: 277-288)

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุปได้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 สรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้อง

ดัชนี	ระดับการยอมรับ
ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2)	χ^2 ไม่มีนัยสำคัญหรือค่า P-value สูงกว่า .05
ค่า RMSEA	มีค่าน้อยกว่า .05
ค่า SRMR	มีค่าน้อยกว่า .05
ค่า GFI	มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป
ค่า AGFI	มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป
ค่า CN	มีค่ามากกว่า 200

3.5 การปรับ โมเดล (Model adjustment)

คณะผู้วิจัยปรับ โมเดลบนพื้นฐานของทฤษฎีและงานวิจัยเป็นหลัก โดยมีการดำเนินการคือได้ตรวจสอบผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ และมีค่าใดแปลกเกินความเป็นจริงหรือไม่ รวมทั้งพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสอง (Squared multiple correlation) ให้มีความเหมาะสม ตลอดจนพิจารณาค่าความสอดคล้องรวม (Overall fit) ของ โมเดลว่าโดยภาพรวมแล้ว โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพียงใด